

Flere ikke-vestlige ledige i job

Anbefalingskatalog

Ekspertgruppe

Ikke-vestlige i job

24. maj 2023

Indholdsfortegnelse

Ekspertgruppen	4
Indledning	5
Styrker.....	6
Potentialer.....	7
Hovedspor og anbefalinger	8

Hovedspor 1

Anbefaling #1	11
Anbefaling #2.....	13
Anbefaling #3.....	14

Hovedspor 2

Anbefaling #4.....	16
Anbefaling #5.....	18
Anbefaling #6.....	20

Hovedspor 3

Anbefaling #7	23
Anbefaling #8.....	24
Anbefaling #9.....	25
Anbefaling #10.....	26
Anbefaling #11	27

Ekspertgruppen

Kasper Højvang Kyed

Adm. direktør,
FTFa

Mette Rønnau

Direktør,
Cabi

Michael Hellegård

Distributionscenterchef,
COOP

Iben Bolvig

Seniorforsker,
VIVE

Ryan Jensen

Operational Manager,
GASA GROUP Denmark

Indledning

I Danmark har den ikke-vestlige beskæftigelse sat rekord for tredje år i træk. I Odense er der også historisk succes med integration af ikke-vestlige indvandrere og efterkommere på arbejdsmarkedet. Aldrig har flere været en del af arbejdsfællesskabet. Det er godt for den enkelte jobsøgende, som bliver en del af arbejdsfællesskabet, og det er godt for virksomhederne, som kan rekruttere arbejdskraft. Odenses medarbejdere i beskæftigelses- og integrationsindsatsen har dygtigt udnyttet et gunstigt arbejdsmarked til gavn for de ikke-vestlige ledige i Odense.

Fortællingen er stærk, men den er ikke for alvor slået igennem i Odense. Trods fremgangen har Odense Kommune stadig den laveste samlede beskæftigelsesfrekvens for ikke-vestlige indvandrere og efterkommere i Danmark med kun 58,4 % af mænd og 51,1 % af kvinder i arbejde (samlet 54,7 %).

Årsagen skal bl.a. findes i Odense Kommunes relativt dårlige udgangspunkt for at lykkes med opgaven. Odense har rammevilkår blandt de 20 % dårligst stillede kommuner i Danmark. Trods svære rammevilkår kan Odense Kommune styrke indsatsen for, at endnu flere ikke-vestlige ledige bliver en del af arbejdsfællesskabet.

Når Odense Kommune i de kommende år får en bedre kommuneplacering, skal kommunen være klar til en ny optimistisk fortælling. Fortællingen skal bidrage til yderligere motivation blandt medarbejdere og ikke-vestlige ledige, så der generelt udvikles en større tro på den enkeltes plads på arbejdsmarkedet.

Den positive fortælling vil styrke opfattelsen af, at ikke-vestlige ledige er en ressource, som de odenseanske virksomheder kan bruge.

Odense Byråd nedsatte med vedtagelsen af Budget 2023 en ekspertgruppe, som i de seneste måneder har arbejdet på at finde løsninger og anbefalinger til at hjælpe flere ikke-vestlige ledige i job.

Ekspertgruppen har trukket på omfangsrige data på beskæftigelsesområdet og har gennem materialer fra Odense Kommune fået indsigt i forvaltningens arbejde. Et halvdagsbesøg i forvaltningen har sat billeder på de mange data, ligesom ledere, chefer og medarbejdere løbende har uddybet igangværende projekter på beskæftigelses- og integrationsområdet.

Ekspertgruppen har i sit arbejde indledningsvist identificeret styrker i Odense Kommune og områder, hvor der er potentiale for at styrke indsatsen for, at flere ikke-vestlige ledige bliver en del af arbejdsfællesskabet. Sammen udgør de afsættet for ekspertgruppens 11 anbefalinger.

Styrker

Hvilke styrker har ekspertgruppen identificeret?

- Ekspertgruppen finder et stort ønske blandt ledere og medarbejdere i Odense Kommune om at lykkes med at få ikke-vestlige ledige i arbejde
- Ekspertgruppen finder ligeledes et stort politisk fokus på udfordringen. Arbejdet med at omdanne Vollsmose er et eksempel på politisk vilje til at ændre på grundlæggende strukturer i Odense Kommune
- Ekspertgruppen finder, at Odense Kommune på lige fod med landets øvrige kommuner er lykkedes bedre i de senere år med at finde jobs til ikke-vestlige ledige
- Ekspertgruppen finder, at deltagelse i flere styrelsesprojekter og egne igangsatte projekter de senere år har bidraget til afklaring og styrket jobfokus for ikke-vestlige ledige
- Ekspertgruppen finder, at Odense Kommunes aktive indsats i udsatte boligområder har bidraget positivt
- Ekspertgruppen finder, at virksomhedssamarbejdet er styrket markant i de senere år
- Ekspertgruppen finder, at aftalen om danskuddannelse indeholder udpræget brancherettet sprogundervisning, og at der i undervisningen er et stærkt fokus på fastholdelse og fremmøde
- Ekspertgruppen finder det nyttigt, at Odense Kommune i samarbejde med uddannelsesinstitutioner tilbyder og bevilliger brancherettet dansk på områder, hvor der er gode beskæftigelsesmuligheder

Potentialer

Hvilke potentialer har ekspertgruppen identificeret?

- Ekspertgruppen finder, at Odense Kommune har potentiale for at skabe bedre resultater blandt ikke-vestlige ledige, som har været i Odense længe
- Ekspertgruppen finder, at der er potentiale for at lykkes med at bringe flere nytilkomne i job og uddannelse
- Ekspertgruppen finder, at ikke-vestlige ledige i mindre grad end etniske danskere søges aktiveret gennem en af de mest effektive værktøjer til varige job nemlig virksomhedsaktivering
- Ekspertgruppen finder, at kommunens virksomhedssamarbejde ift. ikke-vestlige ledige kan styrkes
- Ekspertgruppen finder, at der er et uforløst potentiale i et øget fokus på sundhed, sundhedsopfattelse og samarbejde med praktiserende læger
- Ekspertgruppen finder, at Odense Kommune med fordel kan nytænke organiseringen, så den i højere grad understøtter en effektiv indsats overfor ikke-vestlige ledige
- Ekspertgruppen finder, at indsatsen overfor ikke-vestlige ledige kan fokuseres overfor målgrupper, hvor muligheden for succes er størst

Hovedspor og anbefalinger

På baggrund af disse styrker og potentialer peger ekspertgruppen på en række anbefalinger for at opnå bedre resultater for ikke-vestlige ledige – både de nyankomne og de, som har været på ydelse i mange år.

Anbefalingerne falder i tre hovedspor med tilhørende anbefalinger under de enkelte spor. Anbefalingerne kan implementeres hver for sig, men det er ekspertgruppens anbefaling, at alle anbefalingerne i de tre hovedspor implementeres.

Det første spor dækker bredt over et **styrket fokus på uddannelse**.

Det danske arbejdsmarked består hovedsageligt af uddannede medarbejdere, og selv ufaglærte på det danske arbejdsmarked har et relativt højt uddannelsesniveau med afsluttet grundskole og ofte også voksen-/efteruddannelse bag sig. Hvis ikke-vestlige ledige skal have varig tilknytning til arbejdsmarkedet, bør der investeres yderligere i uddannelse.

Indsatsen i beskæftigelsessystemet bør fokusere på at gøre ikke-vestlige ledige klar til at gennemføre uddannelse på ordinære vilkår og i det almindelige uddannelsessystem.

For at lykkes bør Odense Kommune have et stort fokus på at styrke danskundervisningen og danskkundskaberne, styrke de almene kvalifikationer samt styrke studiekompetencer hos de ikke-vestlige ledige.

I dette arbejde bør Odense Kommune som arbejdsgiver også tage flere integrationsgrunduddannelses (IGU)-elever og i udpræget grad se ikke-vestlige ledige som en rekrutteringskanal til de job, hvor Odense Kommune i dag har svært ved at rekruttere uddannede medarbejdere.

Det andet hovedspor omhandler et **styrket fokus på samarbejdet med virksomhederne**.

Odense Kommune har i de senere år professionaliseret og styrket samarbejdet med virksomhederne. Arbejdet skal fastholdes og udvikles ved, at Odense Kommune i endnu højere grad ser virksomheden som en kunde, der skal hjælpes med et rekrutteringsbehov og ikke-vestlige ledige som en ressource, der kan løse virksomhedens behov.

Odense Kommunes virksomhedssamarbejde skal tages til next level, så ikke-vestlige ledige får lettere adgang til de odenseanske virksomheder. Mindsettet hos kommunens virksomheds- og jobkonsulenter er det rigtige, men branchekendskab og virksomhedsforståelse skal styrkes yderligere.

Det tredje hovedspor handler om et **styrket fokus på særlige områder**, idet Odense Kommune bør fokusere særligt der, hvor der er størst chance for succes.

Det er en sympatisk tanke at ville hjælpe alle på samme tid. Men for at nå de bedste resultater bør det overvejes at fokusere indsats og midler i retning af f.eks. nyankomne og relativt yngre målgrupper, hvor afkastet på længere sigt vil være større.

Hovedspor og anbefalinger

Hvis alle grupper af ikke-vestlige ledige som følge af evt. kommende regler om 37 timers arbejdspligt skal være i indsats hele tiden, vil ekspertgruppen anbefale, at de særligt virksomme redskaber som ordinær uddannelse og virksomhedsvendte aktiviteter målrettes de målgrupper, hvor der vurderes at være det største fremtidige beskæftigelsespotentiale.

Jo længere ud i fremtiden beskæftigelsespotentialet ligger, jo mere fokus bør der være på uddannelse, mens den virksomhedsrettede indsats bør fokuseres på de målgrupper, der potentielt vil kunne varetage ordinære timer. Nytteindsatsen bør alene bruges til de jobparate kontanthjælpsmodtagere og åbenlyst uddannelsesparate uddannelseshjælpsmodtagere, hvor motivation vurderes at være den største barriere, idet studier har afdækket, at virkningen er størst for disse grupper.

I forhold til gruppen af kontanthjælpsmodtagere, der har været i systemet i mere end 10 år, er det ekspertgruppens anbefaling at anvende kombinerede indsatser, der blandt andet har fokus på helbredsmæssige aspekter.

Hovedspor 1

Styrket fokus på uddannelse

Mestring af det danske sprog og uddannelse er vejen til arbejdsfællesskabet – og arbejdsfællesskabet er vejen til at blive integreret i Danmark. Derfor skal Odense Kommune satse på, at ikke-vestlige ledige kan bruge ordinær uddannelse, danskuddannelse og anerkendelse af medbragt uddannelse som indgang til arbejdsmarkedet.

Kombinationen af sprogkompetencer, uddannelse og praktisk erhvervserfaring vil være en effektiv vej til at sikre, at ikke-vestlige ledige opnår de kvalifikationer, som private og offentlige arbejdsgivere efterspørger. Det vil betyde, at flere ikke-vestlige ledige bliver en del af arbejdsfællesskabet.

Uddannelses tilbud skal altid målrettes den enkeltes forudsætninger, kompetenceniveau og behov, så uddannelse aktivt understøtter vejen mod beskæftigelse – og lige så vigtigt, at den enkelte kan fastholde beskæftigelse i en varig tilknytning til arbejdsmarkedet.

Anbefaling #1

Odense Kommune skal i højere grad satse på ordinær uddannelse, efter- og videreuddannelse og integrationsgrunduddannelsesforløb.

Ordinær uddannelse

Uanset baggrund giver uddannelse de bedste forudsætninger for at blive en del af arbejdsfællesskabet. Analyser viser, at flygtninge i højere grad kommer i beskæftigelse i Sverige og Norge. Én årsag er, at Sverige og Norge i langt højere grad benytter ordinær uddannelse, herunder grunduddannelse, som et tilbud til nytilkomne flygtninge. Odense Kommune skal efter svensk og norsk forbillede have et klart fokus på at motivere og vejlede ikke-vestlig ledige til ordinær uddannelse. Motivation og vejledning skal i så vid udstrækning som muligt være rettet mod områder med gode jobmuligheder, så der ikke uddannes til ledighed.

Der er lovgivningsmæssig forskel på, om den ikke-vestlige ledige er nyankommet integrationsborger, eller har været i Danmark i en længere periode og er omfattet af den normale beskæftigelsesindsats. Krav om kontinuerlig virksomhedsrettet aktivering for jobparate omfattet af integrationsprogrammet skal selvfølgelig imødekommes. Ekspertgruppen vurderer dog, at Odense Kommune som supplement til kravet om aktivering skal bringe ordinær uddannelse ind som en fast del af kontaktforløbet.

Virksomhedsrettet aktivering kan i dette tilfælde bruges som en motivation til, at flere ikke-vestlige ledige bevæger sig i retning af ordinær uddannelse. Der skal være tæt kontinuerligt fokus på virksomhedernes behov for arbejdskraft, så uddannelse kan målrettes områder med gode jobmuligheder – eksempelvis på de kommunale velfærdsområder.

Efter- og videreuddannelse

Uddannelsesstilbud skal passe til den enkeltes kompetenceniveau og behov. Ekspertgruppen vurderer, at Odense Kommune kan styrke indsatsen for, at flere ikke-vestlige ledige får vejledning og støtte til at påbegynde efter- og videreuddannelse. Odense Kommune har Uddannelsesambassadører med et konkret fokus på at vejlede borgere i uddannelse. Erfaring og viden fra Uddannelsesambassadørerne skal udbredes til medarbejdere på tværs, så der kan bygges videre på de kompetencer og kvalifikationer, som mange ikke-vestlige ledige i Odense Kommune besidder.

Integrationsgrunduddannelsesforløb (IGU-forløb)

For nogle odenseanere med flygtningebaggrund vil der ikke være perspektiver i at påbegynde en traditionel uddannelse grundet alder, mangel på grunduddannelse, familieforhold mv. For denne gruppe af ikke-vestlige ledige, skal Odense Kommune sikre, at der er mulighed for at påbegynde et Integrationsgrunduddannelsesforløb (IGU-forløb).

Integrationsgrunduddannelsen (IGU) kan være ved en offentlig eller privat arbejdsgiver og understøtter, at flygtninge kan komme ud på en arbejdsplads og lære, hvad det vil sige at være på det danske arbejdsmarked. Her tilegner særligt kvinder med flygtningebaggrund sig sprogkompetencer, kulturforståelse og netværk, som er essentielle for at finde og fastholde en plads i arbejdsfællesskabet. Målgruppen for IGU er 18 til 40 år. For ikke-vestlige ledige som ikke kan påbegynde et IGU-forløb, opfordrer ekspertgruppen Odense Kommune til at benytte virksomhedsforberedende forløb – jf. anbefaling 4.

Anbefaling #1 (fortsat)

Odense Kommune skal i højere grad satse på ordinær uddannelse, efter- og videreuddannelse og integrationsgrunduddannelsesforløb.

Ekspertgruppen har i sit virke haft mulighed for at tale med medarbejdere på beskæftigelsesområdet. I denne forbindelse har ekspertgruppen afdækket to årsager til, at der ikke er flere odenseanere, som påbegynder et IGU-forløb.

Konkret finder ekspertgruppen, at Odense Kommune ikke har oprettet et tilstrækkeligt antal offentlige IGU-pladser i kommunalt regi – særligt kommunens størrelse taget i betragtning. Aktuelt er der 12 kommunale IGU-pladser i hele Odense Kommune. Ekspertgruppen bemærker, at Odense Kommune særligt bør have fokus på at oprette IGU-pladser inden for velfærdsområder, hvor der er jobåbninger, og hvor IGU-forløb kan være vejen til at afhjælpe rekrutteringsudfordringer.

Den anden årsag til det lave antal på IGU-forløb i offentligt regi, som ekspertgruppen har afdækket, er indtægten. Lønsatsen er lavere for særligt enlige mødre med flygtningebaggrund end den ydelse, som vedkommende ellers ville være berettiget til. Det minimerer eller ligefrem fjerner motivationen for at vælge et IGU-forløb i offentligt regi.

Odense Kommune bør derfor oprette et øget antal offentlige IGU-pladser samt indlede forhandlinger om at hæve lønsatsen for offentlige IGU-forløb, da det foruden at være en trædesten til arbejdsmarkedet også kan hjælpe Odense Kommune til at rekruttere flere medarbejdere inden for velfærdsområderne.

Slutteligt vil ekspertgruppen opfordre til, at Odense Kommune styrker indsatsen for at udbrede viden til virksomhederne om IGU-ordningens eksistens og praktiske udførelse. Ekspertgruppen vurderer, at øget viden og vejledning til private virksomheder vil medvirke til, at der bliver oprettet private IGU-forløb i Odense Kommune.

Implementering

- Med udgangspunkt i eksisterende viden og med tilrettelæggelse af en effektiv arbejdsproces, skal Odense Kommune sikre, at medarbejdere kender til relevante uddannelsesmuligheder, herunder grunduddannelse, så de sammen med den enkelte ikke-vestlige ledig kan vurdere perspektiverne ved at påbegynde en uddannelse eller et IGU-forløb
- Efter- og videreuddannelse skal målrettes den enkeltes forudsætninger, kompetencer og behov
- Odense Kommune skal oprette flere IGU-forløb i offentligt - og særligt kommunalt - regi og samtidig sikre, at viden og vejledning om ordningen udbredes til private virksomheder i kommunen
- Odense Kommune skal afdække mulighederne for at hæve lønsatsen i IGU-forløb efter dialog med de faglige organisationer, som har overenskomst på det kommunale område

Anbefaling #2

Odense Kommune skal som supplement til danskuddannelse etablere forløb om kultur- og arbejdsmarkedsforståelse samt konkret sprogtræning.

For at kunne begå sig på en dansk arbejdsplads skal man mestre det danske sprog og de danske normer fagligt, kulturelt og socialt. Odense Kommune indgik i 2021 sammen med otte andre fynske kommuner en aftale om danskuddannelse til voksne udlændinge med en leverandør.

I aftalen om danskuddannelse er et væsentligt element virksomhedsrettet og branchespecifik sprogundervisning. I tillæg hertil har Odense Kommune også et samarbejde med en uddannelsesinstitution om at tilbyde brancherettet dansk på områder med gode jobmuligheder.

Ekspertgruppen vurderer, at virksomhedsrettet sprogundervisning er et godt skridt på vejen til, at flere ikke-vestlige ledige bliver en del af arbejdsfællesskabet. Ekspertgruppen vurderer, at Odense Kommune kan styrke indsatsen ved, som et supplement til kommunens danskuddannelse at etablere undervisningsforløb i samfunds- og arbejdsmarkedsrelaterede emner.

Forløbet skal konkret indeholde undervisning i kultur- og arbejdsmarkedsforståelse samt konkret sprogtræning. Undervisning i kultur- og arbejdsmarkedsforståelse indebærer, at den enkelte lærer om normer og uskrevne regler på en dansk arbejdsplads – både praktiske emner som mødetid og hvordan man omgås sine kollegaer. Sprogtræning indebærer, at den enkelte lærer at bruge sproget i praktiske sammenhænge og lærer specifikke fagbegreber.

En kombination af branchespecifik sprogundervisning og undervisning i kultur- og arbejdsmarkedsforståelse samt sprogtræning vil efter ekspertgruppens vurdering give et konkret fagligt, kulturelt og socialt løft, som vil understøtte den enkelte ikke-vestlige på vejen mod beskæftigelse. Og helt essentielt vil det styrke den enkeltes mulighed for at fastholde beskæftigelse på sigt. Ved afslutning på undervisningen i kultur- og arbejdsmarkedsforståelse samt sprogtræning, kan Odense Kommune uddele et bevis, så uformelle kompetencer bliver til formelle kompetencer.

Ekspertgruppen opfordrer samtidig til, at kultur- og arbejdsmarkedsforståelse samt konkret sprogtræning er en væsentlig del af 37 timers arbejdsuge – jf. anbefaling 8.

Implementering

- Odense Kommune skal supplere kommunens danskuddannelses tilbud ved at etablere forløb med fokus på kultur- og arbejdsmarkedsforståelse samt konkret sprogtræning
- Odense Kommune skal i det omfang, det er muligt, gøre uformelle kompetencer til formelle i form af dokumenterede uddannelsesbeviser

Anbefaling #3

Odense Kommune skal i højere grad hjælpe ikke-vestlige ledige med at få anerkendt udenlandsk uddannelse og relevant efter- og videreuddannelse.

En del ikke-vestlige ledige har en uddannelse, når de ankommer til Odense. Men det er den enkelte, der aktivt skal søge om at få anerkendt deres uddannelse ved enten Uddannelses- og Forskningsstyrelsen eller Styrelsen for Patientsikkerhed, hvis der eksempelvis er tale om uddannelse til læge.

Ekspertgruppen finder, at en del ikke-vestlige ledige ikke får søgt, og vurderer derfor, at Odense Kommunes procedure for at hjælpe nyankomne samt allerede bosatte med at få foretaget en vurdering af deres uddannelse kan styrkes. Hvis arbejdet med at få uddannelse anerkendt samtidig kombineres med veltilrettelagt sprogundervisning, vil det give bedre forudsætninger for hurtig adgang til arbejdsmarkedet.

Udenlandsk uddannelse kan ofte ikke stå alene på grund af forskelle i kvalifikationsniveau på tværs af nationale uddannelsessystemer. Sverige er gode til at registrere flygtninges medbragte uddannelse og herefter sikre efteruddannelse, så flygtninge opnår et svensk kvalifikationsniveau. Odense Kommune skal efter svensk forbillede sørge for relevant efter- og voksenuddannelse, som kan understøtte, at medbragt uddannelse får et kvalifikationsniveau, der imødekommer kvalifikationsniveauet på det odenseanske arbejdsmarked.

Odense Kommunes uddannelsesambassadører, der vejleder om uddannelsesmuligheder, og øvrige medarbejdere, som arbejder med opkvalificering for voksne over 30 år, har i denne forbindelse en nøglerolle med at udbrede deres viden og erfaring på tværs af relevante afdelinger.

Implementering

- Nøglemedarbejdere skal have viden og erfaring til hurtigt at kunne afdække potentiale for, at nyankomne ikke-vestlige lediges uddannelse kan blive godkendt til brug på arbejdsmarkedet
- Viden og erfaring skal udbredes med strukturerede arbejdsgange, hvor særlige videnspersoner fra integrationsafdelingen understøtter anerkendelsesprocessen. Desuden skal efter- og videreuddannelse bruges til at konvertere uddannelse til kvalifikationsniveauet på det odenseanske arbejdsmarked

Hovedspor 2

Styrket fokus på samarbejdet med virksomhederne

Virksomhederne er nøglen til at få flere ikke-vestlige ledige odenseanere ind i arbejdsfællesskabet. Særligt for ikke-vestlige ledige, som ofte har behov for at skabe en arbejdsidentitet og opnå konkret erfaring på en rigtig arbejdsplads.

Odense Kommune har i regi af jobcenterets virksomhedsservice et tillidsfuldt samarbejde med et bredt netværk af virksomheder i kommunen, som i de senere år er styrket med indførelse af partnerskabsaftaler, hvor Odense Kommune udvælger strategisk interessante virksomheder. Fundamentet for et stærkt virksomhedssamarbejde er derfor allerede til stede. På dette fundament vurderer ekspertgruppen, at det er muligt at bygge yderligere på indsatsen ved at have en mere håndholdt og forretningsorienteret tilgang til virksomheder, som kan understøtte flere ikke-vestlige ledige på vejen mod ordinær beskæftigelse.

Odense Kommune skal derfor sikre, at der er en håndholdt og markedsorienteret tilgang for formidling af ikke-vestlige lediges kompetencer til virksomhederne samtidig med, at de ikke-vestlige ledige, der er længere væk fra arbejdsmarkedet, kan opnå kompetencer til deres jobsøgning i virksomhedsforberedende forløb. Odense Kommune skal derfor fortsat have et stærkt blik på de virksomheder, som understøtter ledige lidt længere fra arbejdsmarkedet.

Anbefaling #4

Odense Kommune skal udvide antallet af partnerskabsvirksomheder i projekt 'Virksomhederne viser vejen'. Samtidig skal Odense Kommune have et stærkere blik for at etablere virksomhedssamarbejder, hvor der er ordinære timer i sigte.

I Odense Kommunes virksomhedsservice er der etableret et virksomhedssamarbejde i form af Partnerskabsvirksomheder, Samarbejdsvirksomheder og Kontaktvirksomheder.

Ekspertgruppen finder, at der er mange gode samarbejdsflader, som leverer en effektiv indsats på baggrund af det tætte samspil mellem virksomhed og virksomhedsservice.

Ekspertgruppen finder dog, at der er potentiale for at styrke samarbejdet med de virksomheder, hvor der reelt er ordinære timer i sigte for de ikke-vestlige ledige, som er tæt på arbejdsmarkedet.

Hvis Odense Kommune øger samarbejdet med virksomheder, hvor der er ordinære timer i sigte, vil det samtidig øge den enkeltes motivation i jobsøgningen, da der er en klar sammenhæng mellem den virksomhedsrettede indsats og muligheden for at blive ansat på ordinære timer.

Odense Kommune skal derfor prioritere partnerskabsvirksomheder, hvor virksomheden har ressourcerne til, at ikke-vestlige ledige modtager en virksomhedsrettet indsats kombineret med muligheden for at opnå ordinære timer i den pågældende virksomhed eller en virksomhed i samme branche.

Det er ikke alle ikke-vestlige ledige, der er klar til at kunne begå sig på en dansk arbejdsplads. Denne gruppe af ledige har brug for en anden vej til beskæftigelse.

Ekspertgruppen finder, at Odense Kommune med det virksomhedsforberedende forløb "Virksomhederne viser vejen" har skabt en effektiv tilgang til, at ledige kan opnå konkrete kompetencer og erfaring til at blive en del af arbejdsfællesskabet.

I "Virksomhederne viser vejen" hjælper private virksomheder med at træne og opkvalificere bl.a. ikke-vestlige ledige til at kunne begå sig på det danske arbejdsmarked – både fagligt, socialt og kulturelt. Projektet understøtter, at ledige, der er længere væk fra arbejdsmarkedet, kan tilegne sig kompetencer og kvalifikationer, som kan bruges inden for brancher med gode jobmuligheder.

Odense Kommune skal i forlængelse af den nuværende indsats i projektet "Virksomhederne viser vejen" skærpe porteføljen af virksomheder, som indgår i projektet. Virksomhederne bidrager med et stort socialt ansvar i "Virksomhederne viser vejen", så Odense Kommune skal understøtte virksomhederne i bredt omfang.

Ekspertgruppen bemærker, at indsatsen særligt understøtter ikke-vestlige kvinder med manglende viden om det at være på en arbejdsplads i at komme tættere på arbejdsmarkedet – og det er netop kvinder med ikke-vestlig baggrund, som er længst fra det odenseanske arbejdsmarked.

Anbefaling #4 (fortsat)

Odense Kommune skal udvide antallet af partnerskabsvirksomheder i projekt 'Virksomhederne viser vejen'. Samtidig skal Odense Kommune have et stærkere blik for at etablere virksomhedssamarbejder, hvor der er ordinære timer i sigte.

Implementering

- Odense Kommune skal i forlængelse af den nuværende indsats skærpe porteføljen af partnerskabsvirksomheder ved at gennemgå nuværende virksomhedsaftaler for at afdække blandt hvilke virksomheder, der er størst effekt for at der er ordinære timer i sigte for ikke-vestlige ledige
- Odense Kommune skal fastholde den nuværende praksis og sikre, at administrative arbejdsgange opleves mindst muligt forstyrrende i virksomhedens drift
- Odense Kommune skal bruge tilgangen fra "Virksomhederne viser vejen" til at skabe flere virksomhedsforberedende forløb for ikke-vestlige ledige

Anbefaling #5

Odense Kommune skal udvikle en mere offensiv tilgang til virksomhederne, hvor fokus ikke udelukkende er på ledige stillinger, men også optræning af ikke-vestlige ledige til opgaver, som virksomheden mangler at få løst.

Ekspertgruppen har afdækket, at ikke-vestlige ledige ofte kommer i beskæftigelse ad andre veje end gennem offentliggjorte jobåbninger, men at de skaber deres eget job gennem praktikforløb i virksomheder.

Samtidig fastslår lovgivning, at jobparate borgere omfattet af integrationsprogrammet skal have kontinuerlig virksomhedsrettet indsats i form af virksomhedspraktik eller ansættelse med løntilskud med kun højst seks ugers ophold mellem hvert virksomhedsrettede tilbud.

På baggrund af afdækningen samt de lovgivningsmæssige rammer, skal Odense Kommune iværksætte en mere værdiskabende tilgang til formidling af ikke-vestlige ledige til virksomhederne.

Den værdiskabende tilgang indebærer, at virksomheds- og jobkonsulenter skal besidde et stærkt branchekendskab, så de i et tæt samarbejde med virksomhederne kan kortlægge hvilke opgaver, virksomhederne mangler at få løst.

Når opgaverne er afdækket, vil virksomheds- og jobkonsulenter kunne formidle ikke-vestlige ledige, som med den rette træning og med et konkret læringsperspektiv i en praktik vurderes at kunne opnå forudsætningerne for at løse opgaverne.

Med kombinationen af kortlægning af uløste opgaver samt formidling af ledige til at løse opgaverne, får virksomhederne afhjulpethed et konkret behov for arbejdskraft.

For at tilgangen kan lykkes, skal der altid være et klart fokus på at sikre kvaliteten af virksomhedspraktikken, herunder at praktikken bidrager med et konkret træningsperspektiv frem mod job. På den måde bliver praktikken værdiskabende for både virksomhed og den enkelte ledige.

Virksomhederne får med indsatsen mulighed for at se de ressourcer, som de ikke-vestlige besidder på både kort og lidt længere sigt. Grobunden er hermed til stede, for at der skabes konkrete job, som efter endt praktik kan besættes.

Som Fyns største arbejdsgiver har Odense Kommune det bedste udgangspunkt for at være drivkraften til, at ikke-vestlige ledige får fodbold ind på arbejdsmarkedet. Særligt inden for velfærdsområderne, hvor Odense Kommune arbejder på at rekruttere flere medarbejdere.

Der er derfor et særligt potentiale for virksomheds- og jobkonsulenter i at afdække hvilke opgaver, som mangler at blive løst inden for velfærdsområderne.

Der er samtidig også et stort potentiale for at rekruttere arbejdskraft på sigt i form af jobgaranti, ligesom der er potentiale for at skabe jobs målrettet ikke-vestlige ledige inden for velfærdsområder med rekrutteringsbehov.

Et vigtigt perspektiv er også at have et fokus på elevstillinger, hvor den samme tilgang bør benyttes med henblik på at afdække områder med potentiale for at optage flere elever.

Anbefaling #5 (fortsat)

Odense Kommune skal udvikle en mere offensiv tilgang til virksomhederne, hvor fokus ikke udelukkende er på ledige stillinger, men også optræning af ikke-vestlige ledige til opgaver, som virksomheden mangler at få løst.

Implementering

- Odense Kommune bør udvikle en tilgang, hvor virksomheds- og jobkonsulenter i dialogen med virksomhederne får et indblik i og kortlægger opgaver, som ikke løses
- Via korte praktikker skal ikke-vestlige ledige optrænes i at varetage de pågældende opgaver, så der skabes konkrete stillinger, som efter endt praktik kan besættes. Der skal være fokus på læringsperspektiv i praktikken
- Odense Kommune skal øge indsatsen for, at flere elevstillinger bliver optaget af ikke-vestlige ledige
- Odense Kommune skal afdække muligheden for at skabe jobs målrettet ikke-vestlige ledige inden for velfærdsområder med gode jobmuligheder

Anbefaling #6

Odense Kommune skal holde fast i brancheorganiseringen af virksomhedsservice og fortsat professionalisere konsulenternes branchespecifikke porteføljer, så virksomhederne kan se en værdi i at optræne eller ansætte ikke-vestlige borgere.

Odense Kommune har virksomhedskonsulenter, som er organiseret efter branche og med branchespecifikke porteføljer, hvilket sikrer, at den enkelte virksomhedskonsulent har et stort kendskab til behov og muligheder i den pågældende branche.

Endvidere har Odense Kommune indgået et stort antal partnerskaber på tværs af virksomheder og brancher. Kendskabet til virksomhedernes behov for arbejdskraft, og dermed grundlaget for et godt samarbejde, eksisterer derfor allerede.

Ekspertgruppen vurderer dog, at kendskabet til specifikke brancher, hvor der er mulighed for job til ikke-vestlige ledige, kan styrkes. Det samme kan formidlingen af de ikke-vestlige lediges kompetencer til disse job.

Ambitionen er at etablere det gode match mellem virksomhed og ikke-vestlige ledige.

Herudover finder ekspertgruppen, at der med fordel kan være en styrkelse af virksomheds- og jobkonsulenternes evne til at formidle diverse støtteordninger og anden hjælp til virksomhederne i forbindelse med en ansættelse eller virksomhedsrettet indsats.

Ekspertgruppen vurderer et potentiale blandt job- og virksomhedskonsulenter for at styrke konsulenternes faglighed i forhold til branchekendskab og virksomhedstype.

Konsulenterne vil på den måde videreudvikle deres blik for løsningen af konkrete arbejdsopgaver i specifikke brancher til gavn for både virksomhed og ikke-vestlige ledige.

Et vigtigt element heri er et tættere samarbejde mellem Odense Kommunes virksomheds- og jobkonsulenter og jobrådgivere, så der er et indgående kendskab til den enkelte ikke-vestlige lediges forudsætninger og mulighed for at bidrage til virksomheden. Herved vil det i højere grad være muligt at sikre det gode match.

I forlængelse heraf skal Odense Kommune sikre en håndholdt og forretningsorienteret tilgang til formidling af ikke-vestlige lediges kvalifikationer og kompetencer til virksomhederne samt løbende opfølgning på, hvordan det konkrete match forløber.

Tilgangen vil sikre, at eventuelle udfordringer i matchet kan håndteres hurtigt og professionelt til gavn for både virksomhed og ledig.

Det forbedrede kendskab til virksomhedernes behov øger sandsynligheden for flere jobåbninger til ikke-vestlige ledige, og at der i relation til målgruppen opbygges et endnu større tillidsforhold til den enkelte virksomhed.

Anbefaling #6 (fortsat)

Odense Kommune skal holde fast i brancheorganiseringen af virksomhedsservice og fortsat professionalisere konsulenternes branchespecifikke porteføljer, så virksomhederne kan se en værdi i at optræne eller ansætte ikke-vestlige borgere.

Implementering

- Jobkonsulenternes samarbejde med de brancheorganiserede virksomhedskonsulenter skal styrkes. I forlængelse heraf skal virksomheds- og jobkonsulenter kunne formidle og præsentere ordninger, som kan understøtte en ansættelse eller virksomhedsrettet indsats, så ansættelsen også er en succes på længere sigt
- Virksomheds- og jobkonsulenter skal sammen med den ikke-vestlige lediges jobrådgiver afdække og kunne formidle ikke-vestlige lediges kvalifikationer samt eventuelle hensyn med henblik på at sikre det rigtige match mellem virksomhed og ledig
- Virksomheds- og jobkonsulenterne skal via en forretningsorienteret tilgang formidle ikke-vestlige lediges kvalifikationer og kompetencer til virksomhederne
- Virksomheds- og jobkonsulenter samt jobrådgiver skal i samarbejdet sikre en struktureret og forretningsorienteret opfølgning på det enkelte match, så det hurtigt er muligt at adressere eventuelle udfordringer

Hovedspor 3

Styrket fokus på særlige områder

Kommuner, der har et stærkt jobfokus, er også de kommuner, som lykkes bedst med at få ikke-vestlige ledige længere væk fra arbejdsmarkedet ind i arbejdsfællesskabet.

Odense Kommune hjælper på tværs af målgrupper med at skabe beskæftigelsesmuligheder, men for nogle er der endog meget lang vej til at blive en del af arbejdsfællesskabet. Ekspertgruppen vurderer, at Odense Kommune skal kombinere og differentiere indsatsen i en 37-timers arbejdsuge for særligt relevante målgrupper. Ekspertgruppen vurderer også, at den aktuelle tilbudsvifte med fordel kan evalueres ud fra effekten af den enkelte indsats. Ekspertgruppen anerkender, at supplerende indsats er et middel på vej mod beskæftigelse.

Odense Kommune skal ikke desto mindre i forlængelse af gennemgangen og evaluering fokusere på den konkrete effekt af indsatsen og overveje at fokusere indsats og midler i retning af f.eks. nyankomne, relativt yngre målgrupper samt de ikke-vestlige ledige med over 10 års anciennitet på kontanthjælp. Formålet er at prioritere indsatsen, hvor der er størst effekt og et reelt perspektiv for den enkelte ikke-vestlige ledige til at opnå beskæftigelse.

Ekspertgruppen anbefaler, at Odense Kommune videreudvikler troen blandt medarbejdere på, at der er en plads til alle i arbejdsfællesskabet. Troen er et vigtigt element, for at den enkelte også kan se egne muligheder for at opnå beskæftigelse på det odenseanske arbejdsmarked.

Anbefaling #7

Odense Kommune skal lave et serviceeftersyn af beskæftigelsesindsatser, som især tilbydes ikke-vestlige borgere.

Kerneopgaven er at hjælpe ledige i job og uddannelse. Odense Kommune skal fastholde fokus på de virksomme indsatser ved fortsat at have en data- og effektdreven tilgang til kerneopgaven.

Odense Kommune har dog samtidig en meget bred tilbudsvifte for beskæftigelsesindsatser til ikke-vestlige ledige, hvor ekspertgruppen har tvivl om den enkelte indsats effektivitet.

Ekspertgruppen vurderer, at Odense Kommune derfor skal foretage et servicetjek af tilbud til ikke-vestlige ledige for at afdække, om tilbuddene har den ønskede effekt. Servicetjekket skal rydde op i tilbud med lavere effekt og frigive midler til tilbud, der vurderes mere effektive.

Samtidig skal Odense Kommune vurdere tilbudsviften ved at gennemgå og kategorisere tilbud, som påviseligt har den største effekt for at bringe ikke-vestlige ledige tættere på job.

Kategoriseringen skal være:

1. sikre jobsøgning
2. forberede til ordinær uddannelse
3. forberede til virksomhedsvendt aktivering.

Implementering

- Odense Kommune skal fastholde effektfokus og samtidig lave et serviceeftersyn af tilbudsviften
- Odense Kommune skal reducere kompleksitet i tilbudsviften ved at reducere til tre tilbud, der har til formål at: 1. sikre jobsøgning, 2. forberede til ordinær uddannelse og 3. forberede til virksomhedsvendt aktivering

Anbefaling #8

Odense Kommune bør med afsæt i norske erfaringer etablere et toårigt pilotforsøg med 37-timers arbejdsuge med sprog- og samfundsundervisning, uddannelse og virksomhedsrettede indsatser for nyankomne i Integrationsprogrammet.

I det norske 37-timers integrationsprogram for nyankomne flygtninge skal deltagerne lære fire fundamentale elementer for at kunne leve i det norske samfund: sprogundervisning, samfundsundervisning (herunder forældrekurser), uddannelse (herunder opkvalificering) og virksomhedsrettede indsatser.

Med regeringens bebudede 37-timers arbejdspligt, bør Odense Kommune efter norsk forbillede etablere et toårigt pilotforsøg med en 37-timers arbejdsuge. I Norge er arbejdsugen tilrettelagt individuelt, men ud fra en kombination af sprogundervisning, samfundsundervisning, uddannelse og virksomhedsrettede indsatser for nyankomne, som er omfattet af Integrationsprogrammet.

En del af elementerne vil allerede blive implementeret med ekspertgruppens anbefalinger til etablering af forløb med undervisning i kultur- og arbejdsmarkedsforståelse samt konkret sprogtræning og virksomhedsrettede indsatser.

For at nå intensiteten af det norske program skal indholdet dog udbredes betragteligt i en afprøvning af op til 37-timers fuldtidsindsats i Odense, som består af en række indsatser, der sigter mod at styrke de nyankomnes kvalifikationer inden for sprog, samfund, uddannelse og jobkompetencer, så de efter forløbet er klar til at træde ind på arbejdsmarkedet.

Konkret skal det toårige forsøg være målrettet nyankomne i Integrationsprogrammet og indeholde:

- En styrket danskuddannelse
- Eventuelt et Integrationsgrunduddannelsesforløb (IGU-forløb)
- Kultur- og arbejdsmarkedsforståelse samt konkret sprogtræning
- Efter- og videreuddannelse, herunder opkvalificering af medbragt uddannelse (se anbefaling 3)
- Virksomhedsrettede forløb (enten forberedende eller virksomhedsrettede indsatser, fx praktik og løntilskud, så lovkrauet om aktivering hver 6. uge overholdes)

Ekspertgruppen understreger, at de norske erfaringer ikke baserer sig på nytteindsatser, men i stedet på virksomme indsatser, der reelt fører til opkvalificering af ikke-vestliges kompetencer.

Odense kan med afprøvningen af et toårigt pilotforsøg være foregangskommune, som leverer viden og erfaring ind i formuleringen af et udspil fra regeringen.

Implementering

- Odense Kommune skal i forlængelse af ekspertgruppens foregående anbefalinger, og efter norsk inspiration, kombinere en række virksomme indsatser i afprøvningen af en 37-timers arbejdsuge for nyankomne flygtninge og indvandrere, som er omfattet af Integrationsprogrammet.
- Det er ekspertgruppens anbefaling, at forsøget monitoreres og følges tæt i form af løbende afrapportering til det politiske udvalg.

Anbefaling #9

Odense Kommune skal etablere et beskæftigelsesfremmende tilbud med kombinerede indsatser for ikke-vestlige borgere med mere end 10 år på kontanthjælp.

Over 200 ikke-vestlige borgere i Odense Kommune har modtaget kontanthjælp i mere end 10 år. Disse borgere skal afklares.

Erfaring viser, at ikke-vestlige borgere har flere helbredsmæssige udfordringer, der hindrer tilknytning til arbejdsmarkedet end etnisk danske ledige. Det er ligeledes erfaringen, at der er flere diffuse smerter blandt ikke-vestlige, og at der hersker en anden sygdomsforståelse blandt mange ikke-vestlige – særligt blandt kvinder.

Odense Kommune bør derfor styrke samarbejdet med almen praksis, samt tilbud til ikke-vestlige ledige, herunder Region Syddanmarks indsatser til traumatiserede, så sygdomshindringen over tid minimeres for ikke-vestlige ledige.

Odense Kommune skal som en del af samarbejdet også etablere et beskæftigelsesfremmende tilbud, der indeholder kombinerede indsatser, herunder inhouse lægefaglig viden, for ikke-vestlige med mere end 10 år på kontanthjælp.

Ekspertgruppen noterer, at der i dag eksisterer en indsats, hvor en medarbejder med sundhedsfaglig baggrund både har fokus på fastholdelse og fremmøde, og kan arbejde med sygdomsforståelse.

Denne indsats skal supplere oprettelsen af et beskæftigelsesfremmende tilbud, så der både kommer faglig og lægefaglig viden ind i vurderingen af de konkrete udfordringer hos de ikke-vestlige ledige, der har været i kontanthjælpssystemet i mere end 10 år.

Implementering

- Odense Kommune skal styrke samarbejdet med den almene lægepraksis samt specialiserede tilbud, så der etableres et stærkere fælles billede af ikke-vestliges sygdomssituation. Medarbejdere med sundhedsfaglig baggrund skal være medvirkende til at fremme den enkeltes mulighed for at komme i ordinær beskæftigelse
- Odense Kommune skal i forlængelse heraf etablere et beskæftigelsesfremmende tilbud, som indeholder kombinerede indsatser, herunder inhouse lægefaglig viden, for de ikke-vestlige ledige, som har været i kontanthjælpssystemet i mere end 10 år
- Det er ekspertgruppens anbefaling, at tilbuddet monitoreres og følges tæt i form af løbende afrapportering til det politiske udvalg

Anbefaling #10

Odense Kommune skal sikre en fortsat stærk tro på, at alle har en plads i arbejdsfællesskabet.

Medarbejdere i Odense Kommunes beskæftigelsesindsats leverer en stor indsats og har en tro på, at den enkelte kan lykkes med at komme i job.

Ekspertgruppen oplevede dette på egen hånd på et halvdagsbesøg i forvaltningen. Det er tidligere påvist, at den ledige har større chance for at komme i job, når beskæftigelsesindsatsen tager udgangspunkt i en tro på den lediges ressourcer. Det gør sig særligt gældende for ledige længere væk fra arbejdsmarkedet.

Ekspertgruppen finder, at Odense Kommune i endnu højere grad skal sikre formidling til medarbejdere om konkrete relaterbare eksempler på, at indsatsen lykkes på daglig basis.

Odense Kommune skal derfor i højere grad evaluere de mange succesfulde enkelte forløb, have et konstant jobfokus og sikre, at medarbejderne får kompetencer og værktøjer til at formidle succeserne. Kompetencer og værktøjer kommer i form af træning og vidensdeling.

Formidlingen skal være i forbindelse med de konkrete mål, som er fastsat for udviklingen i ledighed og erhvervsfrekvens og med fokus på det fælles mål om at sikre job og uddannelse til alle ikke-vestlige ledige.

Medarbejderne skal bruge de positive historier og eksempler på at synliggøre, at det lykkes at hjælpe ledige, når empowerment er aktivt indkodet i bevidstheden hos alle ledige. Der er en plads til alle i arbejdsfællesskabet, og medarbejdernes tro på den enkelte vil indgyde optimisme og tro.

Et vigtigt element i den gode fortælling og en videreudvikling af troen på den enkelte ledige er udbredelsen af rollemodeller.

Ekspertgruppen vurderer, at der er gode erfaringer med at matche flygtninge og indvandrere med mentorer, der deler samme etniske og kulturelle baggrund for at skabe større sammenhæng og forståelse i mentorrelationen.

Odense Kommune skal dog have blik for, at nogle ikke-vestlige også kan have god gavn af sparring med etniske danskere for derved at bryde nogle af de normer, der kan herske i de samme kulturer.

Implementering

- Medarbejdere i Odense Kommunes beskæftigelsesindsats skal have formidlet de gode historier og via træning opnå de rigtige værktøjer/kompetencer til at formidle og sikre et stærkt jobfokus.
- Odense Kommune skal bruge rollemodeller til at formidle den gode fortælling om, at der er tro på og en plads til alle odenseanere på arbejdsmarkedet. I forlængelse heraf skal Odense Kommune styrke matchet mellem flygtninge og indvandrere med mentorer – både ikke-vestlige og etniske danske mentorer.

Anbefaling #11

Odense Kommune bør ikke have en særskilt iværksætter-indsats for ikke-vestlige borgere.

Ekspertgruppen har forholdt sig til nationale og internationale erfaringer med særlige iværksætterforløb for ikke-vestlige ledige.

Ekspertgruppen finder på den baggrund ikke, at der skal iværksættes særlige indsatser med henblik på at fremme iværksætteri i forhold til ikke-vestlige ledige, men at indsatsen skal løses indenfor rammerne af det normale erhvervsfremmesystem.

Odense Kommune har en eksisterende Iværksætterservice, som tilbyder sparring og vejledning til odenseanere, der ønsker at blive iværksættere. Ekspertgruppen finder, at iværksætterservicen tilbydes alle borgere, hvorfor der ikke er behov for at skabe en særskilt iværksætterindsats for ikke-vestlige borgere.

Aktuelt er cirka hver fjerde iværksætter i Odense kvinde. Ekspertgruppen konstaterer, at Odense Kommune har sat fokus på at øge antallet af kvindelige iværksættere, hvilket ekspertgruppen finder også vil medvirke til, at der kommer flere kvindelige iværksættere med ikke-vestlig baggrund.

Hvis Odense Kommune ønsker at medvirke til, at der kommer flere odenseanske iværksættere, herunder kvindelige iværksættere, kan Odense Kommune generelt styrke fokus på og formidling af kommunens iværksætterservice. Ikke-vestlige skal i den sammenhæng tilbydes den samme indsats som alle andre – hverken mere eller mindre.

Ekspertgruppe
Ikke-vestlige i job